

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління та національної безпеки

Кафедра правознавства

Силабус навчальної дисципліни «Конституційне право»

1. Профіль дисципліни

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»	Освітній ступінь – <i>бакалавр</i> Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування» Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування» Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки, семестр – 1/2 Компонент освітньої програми: обов'язкова Цикл підготовки: професійний Мова викладання: українська
--	---

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	Ляшенко Руслана Дмитрівна, кандидат юридичних наук, доцент
Профайл викладача (-ів)	http://surl.li/uhdrc
Контактна інформація	067 907 21-93, rus_lyashenko@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=124
Консультації	Онлайн консультація через Viber вівторок з 15-00 до 17-00

3. Анотація до дисципліни

Мета дисципліни. Мета викладання навчальної дисципліни «Конституційне право» передбачає формування у здобувачів цілісного уявлення про конституційно-правові засади організації та функціонування публічної влади, принципи конституційного ладу, системи прав і свобод людини та громадянина, механізмів їх гарантування і захисту, структури та повноважень органів державної влади й місцевого самоврядування. Вивчення курсу спрямоване на розвиток здатності аналізувати та застосовувати норми Конституції України і конституційного законодавства, формування правової культури, активної громадянської позиції, поваги до прав і свобод людини, відповідальності за дотримання конституційних цінностей та готовності свідомо брати участь у демократичному державотворенні.

Завдання дисципліни. Програма навчальної дисципліни «Конституційне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Засвоєння навчального курсу передбачає опрацювання положень Конституції, законів та інших нормативно-правових актів України, що регламентують: організацію і здійснення публічної влади в Україні; правовий статус Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, інших державних органів; конституційні права і свободи людини і громадянина; питання громадянства; здійснення судової влади; вибори та референдуми; місцеве самоврядування тощо.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) Загальних (ЗК): ЗК02. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

б) Спеціальних (СК): СК03. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

Програмні результати навчання (ПРН): ПРН06. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування; ПРН11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- поняття, місце і роль конституційного права у системі права;
- основні етапи становлення конституційного права;
- джерела і систему конституційного права;
- основні засади конституційного ладу;
- конституційні форми безпосередньої демократії;
- конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина;
- основні положення і принципи організації державної влади в Україні;
- конституційно-правовий статус Верховної Ради України;
- конституційний статус Президента України;
- конституційно-правовий статус органів виконавчої влади;
- основні принципи судоустрою і судочинства;
- територіальний устрій і систему місцевого самоврядування;

уміти:

- практично застосовувати норми Конституції України та конституційного законодавства;
- давати усні та письмові пояснення з питань конституційного права;
- обґрунтовувати підстави і порядок реалізації громадянами передбачених Конституцією України прав і свобод.

4. Організація навчання

4.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	24	6
Практичні	24	6
Самостійна робота	72	108

4.2. Зміст початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Структура курсу	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	Т1	Конституційне право як основа національного права 1. Поняття та предмет конституційного права як галузі права. 2. Функції конституційного права. 3. Структуроутворююча роль конституційного права в правовій системі України на сучасному етапі політичного та правового реформування в країні 4. Система конституційного права	7	7
2	Т2	Джерела конституційного права. Конституція України 1. Поняття й склад джерел конституційного права. 2. Поняття конституції. Роль (функції) конституції. 3. Конституція України: структура, юридичні властивості, основні соціально-правові пріоритети, загальна характеристика. 4. Порядок прийняття і внесення змін до Конституції України. 5. Поняття й функції правової охорони Конституції. Суб'єкти правової охорони Конституції. 6. Поняття та види конституційного контролю.	7	7
3	Т3	Конституційно-правові відносини 1. Поняття й особливості конституційно-правових відносин. Склад конституційно-правових відносин. 2. Суб'єкти конституційно-правових відносин: загальна характеристика та класифікація.	7	7
4	Т4	Конституційно-правова відповідальність 1. Поняття, особливості та функції конституційно-правової відповідальності. 2. Підстави конституційно-правової відповідальності. 3. Поняття й склад конституційних правопорушень. 4. Суб'єкт правопорушень за конституційним правом. 5. Санкції за конституційним правом України.	7	7
5	Т5	Конституційний лад України 1. Поняття і зміст конституційного ладу: теоретичний аспект. 2. Принципи конституційного ладу України. 3. Основи конституційного ладу в системі Конституції України (гуманістичні, політичні, соціально-економічні, національно-культурні та екологічні).	7	7
6	Т6	Конституційні основи народовладдя 1. Поняття і сутність народовладдя. Пряма (безпосередня) та представницька демократія 2. Поняття, конституційно-правова регламентація та види референдумів в Україні.	7	7

		<ul style="list-style-type: none"> 3. Порядок призначення, організації і проведення референдумів в Україні. 4. Виборче право і виборча система: поняття та принципи. 5. Правове регулювання і порядок формування представницьких органів держави і місцевого самоврядування в Україні. 6. Вибори Президента України. 7. Вибори народних депутатів України. 8. Місцеві вибори. 		
7	T7	<p>Конституційні основи громадянського суспільства та його основні інститути</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття громадянського суспільства. Структура і принципи самоорганізації громадянського суспільства. 2. Конституційні основи формування і розвитку громадянського суспільства в Україні. 3. Поняття і види громадських об'єднань. Порядок створення громадських об'єднань. Припинення діяльності громадських об'єднань. 4. Конституційно-правовий статус політичних партій. Порядок створення політичних партій. Принципи діяльності політичних партій. Припинення діяльності політичних партій. 	7	7
8	T8	<p>Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Правовий статус людини і громадянина як інститут конституційного права. 2. Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина. 3. Поняття і юридична природа конституційних прав і свобод людини і громадянина. 4. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина. Співвідношення індивідуальних і колективних прав. 5. Конституційні обов'язки людини і громадянина. 6. Гарантії здійснення прав і свобод людини і громадянина в Україні. 7. Міжнародно-правові стандарти і конституційне законодавство України про правове становище людини і громадянина. 	7	7
9	T9	<p>Громадянські (правові) стани особистості</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Набуття громадянства України. Припинення громадянства України. 2. Поняття та основи конституційно-правового статусу іноземців. Права, свободи та обов'язки іноземців. Режими проживання іноземних громадян. 3. Особи без громадянства: поняття й особливості конституційно-правового статусу. 4. Особливості конституційно-правового статусу осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. 5. Особливості конституційно-правового статусу закордонних українців. 	7	7
10	T10	Державний лад України	7	7

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття державного ладу України. Державний лад і форма держави: поняття й співвідношення. 2. Принципи державного ладу України: загальна характеристика. 3. Суверенітет держави. Україна - суверенна і незалежна держава. 4. Україна – демократична, правова держава. 5. Україна – соціальна держава. 6. Республіканська форма правління в Україні. 7. Зміст і практична реалізація принципу поділу державної влади в Україні. 		
11	T11	<p>Унітарність Українського держави в системі засад конституційного ладу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принцип унітаризму та його закріплення в Конституції України. 2. Поняття і принципи адміністративно-державного устрою. 3. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим. 4. Адміністративно-територіальний устрій України. Порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою України (утворення, реорганізація або ліквідація адміністративно-територіальної одиниці; найменування або перейменування; зміна меж адміністративно-територіальної одиниці). 5. Особливості правового статусу тимчасово окупованих територій України. 	7	7
12	T12	<p>Законодавча влада в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Принципи діяльності Верховної Ради України. 2. Функції і повноваження Верховної Ради України. 3. Парламентські процедури: законодавча, установча, процедура здійснення парламентського контролю. 4. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. 5. Конституційно-правовий статус народного депутата України і правові гарантії його діяльності. Природа депутатського мандата. Підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України. 	7	7
13	T13	<p>Президент України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інститут президентства в Україні: історія становлення й сучасний етап розвитку. Роль та місце Президента України в системі органів державної влади. 2. Конституційно-правовий статус Президента України. Порядок вступу на пост Президента України. 3. Повноваження Президента України. Акти Президента України. Підстави та порядок припинення повноважень Президента України. 4. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони. 5. Допоміжні, консультативні та інші органи і служби при Президентіві України. 	7	7

14	T14	Виконавча влада в Україні <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України: порядок формування, склад і компетенція. Акти Кабінету Міністрів України 2. Прем'єр-міністр України: порядок призначення, повноваження. 3. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади: порядок формування, принципи діяльності, структура, основні завдання, повноваження, акти. 4. Конституційно-правовий статус і система органів виконавчої влади на місцях. 5. Місцеві державні адміністрації: правова природа, порядок формування, структура, принципи діяльності, компетенція, акти. 	7	7
15	T15	Судова влада. Прокуратура України <ol style="list-style-type: none"> 1. Судова влада: поняття, склад і принципи функціонування. Судова система України. Система судів загальної юрисдикції 2. Конституційні принципи судочинства. Здійснення правосуддя у формах конституційного, цивільного, кримінального та адміністративного судочинства. 3. Конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції України. 4. Конституційно-правовий статус суддів. 5. Конституційно-правовий статус прокуратури України. Функції і повноваження прокуратури України. 6. Інститут адвокатури 	8	8
16	T16	Конституційна юстиція в Україні <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття конституційної юстиції. Становлення і розвиток конституційної юстиції в Україні. 2. Правова природа Конституційного Суду України. Функції і повноваження Конституційного Суду України. 3. Склад і порядок формування Конституційного Суду України. Структура та організація діяльності Конституційного Суду України. 4. Принципи конституційного судочинства. Суб'єкти і форми звернення до Конституційного Суду України. Поняття й характеристика стадій конституційного судочинства. 5. Суб'єкти та форми звернення до Конституційного Суду України. Конституційна скарга: поняття, критерії прийнятності, особливості розгляду. 	7	7
17	T17	Місьцеве самоврядування в Україні <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і принципи місцевого самоврядування. 2. Система місцевого самоврядування в Україні: загальна характеристика її елементів 3. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування. 4. Способи формування органів місцевого самоврядування. 5. Відносини органів місцевого самоврядування з центральними органами державної влади. Конституційні 	7	7

		принципи та види взаємодії органів місцевого самоврядування з місцевими органами виконавчої влади. 6. Конституційно-правовий статус депутата місцевої ради і правові гарантії його діяльності.		
Разом:			120	120

4.3. Форми контролю та методи оцінювання

Система оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають практичні заняття, а також виконання модульної контрольної роботи та індивідуального самостійного завдання.

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичного завдання, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією. Розкриває зміст питань, які обговорювалися на лекції та були винесені на самостійний розгляд. При відповіді наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичного завдання, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє базові знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичного завдання;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

Розподіл балів оцінювання знань здобувачів вищої освіти за видами навчальних занять з дисципліни

Поточний та періодичний контроль		
----------------------------------	--	--

Змістовний модуль 1												Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (екзамен) (Макс. бал)	Сума балів (макс. бал.)
П р. 1	П р. 2	П р. 3	П р. 4	П р. 5	П р. 6	П р. 7	П р. 8	П р. 9	П р. 10	П р. 11	П р. 12	0-5	40	100
0- 5	0- 5	0- 5	0- 5	0- 5	0- 5	0- 5	0- 5	0- 5	0- 5	0- 5	0- 5			
Модульна контрольна робота за змістовним модулем 0-5 балів														

Приклад розрахунку:

Пр. 1 - 4; Пр. 2 - 5; Пр. 3 - 4; Пр. 4 - 5; Пр. 5 - 4; Пр. 6 - 5; Пр. 7 - 4; Пр. 8 - 5; Пр. 9 - 4; Пр. 10 - 5; Пр. 11 - 4; Пр. 12 - 5; Инд. сам. завд. - 5; мкр. - 0.

середній бал: $(4+5+4+5+4+5+4+5+4+5+4+5+0)/14=4,21$

поточні бали: $4,2*12=50,6$

Екзамен оцінюється в межах 40 балів. Якщо здобувач отримав під час екзамену 35 балів: екзамен 35 → підсумок: $50,6 + 35 = 85,6$

Підсумковий бал – 87.

Після вивчення курсу застосовується **підсумковий** контроль у формі екзамену. Екзамен проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та періодичного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою. Екзамен охоплює різні способи контролю: вирішення тестів, розкриття теоретичних питань. Білети екзамену з дисципліни містять 3 теоретичних питання, відповіді на які повинні ґрунтуватись на обсязі знань з усього курсу.

Підсумкова оцінка визначається як сума балів за поточний контроль (максимум 60 балів), під час якого оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-бальною системою та переведенням у бальну шкалу шляхом множення середньоарифметичного значення на коефіцієнт переведення у 60-бальну шкалу - 12, та результатів підсумкового контролю (екзамен - максимум 40 балів).

Шкала оцінювання: національна та шкала університету

Сума балів за шкалою університету (за всі види освітньої діяльності)	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

5. Політики дисципліни

При організації освітнього процесу у Поліському національному університеті здобувачи, викладачі, методисти, адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу, Положення про навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін, Положення про силабус навчальної дисципліни, Положення про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, Положення про академічну доброчесність, запобігання та виявлення плагіату.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів є прикладами академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

6. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна

1. Конституція України: Конституція; Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Загальна декларація прав людини: Декларація від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Міжнародний документ, ратифікований 19.10.1973 № 2148-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Акт проголошення незалежності України: Акт від 24.08.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text>
5. Декларація про державний суверенітет України: Декларація від 16.07.1990. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
7. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: Конвенція від 18.12.1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
8. Конвенція про права дитини: Конвенція від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
9. Конвенція про статус апатридів: Конвенція від 28.09.1954. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_163#Text
10. Конвенція про статус біженців: Конвенція від 28.07.1951. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text
11. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08 липня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>
12. Виборчий кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
13. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>
14. Про всеукраїнський референдум. Закон України від 26.01.2021 № 1135-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text>
15. Про громадянство України. Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>

16. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
17. Про загальний військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
18. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27. 07. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
19. Про звернення громадян. Закон України від 2 жовтня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
20. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
21. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
22. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
23. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
24. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>
25. Про охорону культурної спадщини. Закон України від 8 червня 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
26. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент): Закон України від 10.09.2019 № 39-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20#Text>
27. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1402-19#Text>
28. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>
29. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3773-17#Text>
30. Регламент Верховної Ради України: Закон України; Регламент від 10.02.2010 № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1861-17#Text>

Допоміжна

1. Конституційне право України : підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород: РІК-У, 2023. 536 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/51772/1/%D0%9A%D0%9F%D0%A3_2023_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf
2. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, О.М. Лисенко, А.А. Мелешевич. К.: ВАІТЕ, 2021. 528 с. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
3. Конституція України в практиці Конституційного Суду : офіційне тлумачення та юридичні позиції 1997-2023 / вступ С. П. Головатого; упоряд. С. П. Головатий, В. М. Бесчастний, Л. І. Бірюк, Н. І. Адамчик, Ю. М. Михеєнко. Київ : ВАІТЕ, 2024. 448 с. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/2024_konstytuciya_ukrayiny_tlumachennya_ku_yur_pozyciyi_1997-2023_0.pdf
4. Гришук О. Людська гідність як джерело соціальних прав: розвиток юридичних

позицій Конституційного Суду України в умовах воєнного часу. *Соціальні права. Виклики воєнного часу* : збірник тез доповідей Шостої Міжнародної науково-практичної конференції «Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики» (м. Київ, 06 липня 2023 р.) / Верховний Суд [та ін.]. Харків : Право, 2023. С. 151-156.

URL:
https://ccu.gov.ua/sites/default/files/gryshchuk_o_lyudska_gidnist_yak_dzherelo_socialnyh_pra_v_2023_0.pdf

5. Ляшенко Р.Д. Казуальне судове тлумачення: поняття та принципи. *Правова держава*. Випуск 30. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2019. С. 492-498.

6. Ляшенко Р.Д. Конформне тлумачення: до визначення сутності та змісту. *Правова держава*. Випуск 29. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2018. С. 389-395.

7. Пархоменко Н. М. Парадигма правового регулювання в Україні: змістово-інструментальні виміри : монографія. Київ : Парламентське видавництво, 2023. 320 с.

8. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.

Органи державної влади України та їх офіційні веб-ресурси:

1. Верховна Рада України: <https://www.rada.gov.ua>
2. Кабінет Міністрів України: <https://www.kmu.gov.ua>
3. Конституційний Суд України: <https://ccu.gov.ua>
4. Верховний Суд: <https://supreme.court.gov.ua>
5. Офіс Генерального прокурора: <https://www.gp.gov.ua>
6. Рада національної безпеки і оборони України: <https://rnbo.gov.ua>
7. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини:
<https://www.ombudsman.gov.ua>

Викладач _____

Р. Д. Ляшенко

Завідувач кафедри _____

Р. Д. Ляшенко